

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De deo uno, et trino - Cod. Ettenheim-Münster 202

Bach, J.

[S.l.], 1636

Disputatio III

[urn:nbn:de:bsz:31-118088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118088)

in ipsam partem & in concordia disp. 49. Harcot tract. 2.
disp. 4. & alij recentiores.

DISPUTATIO III.

De voluntate Dei.

Multa & controuersiae pertinentes ad voluntatem Dei, sed quoniam
omnes examinari non possunt, praecipuas ac magis necessarias, hoc
est, eas quae pertinent ad actum voluntatis Dei liberam discussimus.

CAPITULUM I.

An actus liber Deo regardat aliquam per-
fectionem intrinsecam?

Supponendum est Deum habere aeg. liberos quibus uelit existantiam
vel in existentiam creaturarum, atq. hoc est etiam firmum certum,
siquidem constat ex multis scripturae locis, ad Ephes. 1: 11. sorte
uocati sumus, praedestinati secundum propositum eius qui operatur
omnia, secundum consilium voluntatis suae. ad Corinth. 12. omnia
haec operatur unus spiritus diuidens singulis prout uult. Item con-
stat ex Ps. qui uideri possunt apud alios, et haec etiam potest probari
ratio naturali: quia non illiberalis, si obitu plene intelligat, non ex neces-
sitate per voluntatem fertur in bonum sibi non necessarium & sine
quo in seipso potest esse perfecta, atque Deus totam suam infinitam
perfectionem habet sine creaturis & Dei voluntas quae necessitate diligit
res creatas, et per consequens in Deo non actus liberi. praeterea idem
patet: quia Deus libere agit ad extra, si e. ageret ex necessitate naturae,
actus igitur non haberet terminum limitatum: siquidem ageret quantum
potest, uirg. a. infinita ut est diuina, non habet terminum in eo ipso, sed
in his partibus.

Dicendum est actum liberum non regardare Deo,
illam finalitatem vel perfectionem illi intrinsecam. e. cuius
opinio

importata per actum liberam voluntatis eragis illos.

Debet cum cariet. actum Dei liberam importa re
fectionem in simpliciter, sed tñ secundum quid, n. c. a. absurdum
Deus caret aliqua affectione secundum quid.

Seco contra e. qd Deus e infinite affectus & nulla
propterea deest illi affectio, qd aliquis n. est infinite, hoc e, oio per
fectus.

Deniq. pñ: qd si actus liber importat affectionem
liberam Deo intrinsecam, sequitur in Deo. eel. aliq. accidens,
sed consequens e falsum e absurdum, ut pñ. e. sequela ma. pñ:
qd ad rationem accidentis sufficit qd sit in alio n. n. uti pars e
qd ita dicitur ut potuerit ab ee. ab eo in quae, atqui haec ora
conueniunt affectioni liberae importatae ab actu Dei libero
iuxta Cartesium imprimis. et. ea e in Deo, siquidem ipsum
constituit volentem e ab ipso Deo distinguitur. Do h. e
in Deo sicuti pars, qd Deus n. h. partes, neq. p. pertinet ad
constituentem ipsi Dei, cum potuerit ab ee. ab ipso Deo. deniq.
ita e in Deo ut n. potuerit n. ee. in illo, siquidem e affectio
libera & vero huiusmodi affectio libera eel. accidens, in hunc
a. sequitur etiam illud absurdum, nempe, in Deo ee. compositi
tionem ex affectione necessaria siue substantiali e. ex affectio
ne libera e accidentali.

Deori. qd cum Cartesio affectionem importatam
ab actu Dei libero n. ee. distinctam a affectione necessario ipsi
Dei, sed ee. cum illa identificatam.

Seco contra e. qd quocumque duo ita se habent ut
vnum quantum e ex se pot. aut. potuerit existere sine altero
distinguantur inter se hinc actu hinc pot. sed affectio necessa
ria e affectio libera importata ab actu eius libero ita se h. &
affectio Dei necessaria e affectio eius libera inter se distinguitur
tur vel actu vel pot. atqui utrumq. e absurdum, siquidem
h. solum actualis distinctio sed etiam distinctio in pot. impor
tat affectionem, e. quidem qd distinctio actualis excepta dis
tinctione actuali intercedente, inter personas diuinas imper
fectionem importat, n. vniq. probat. p. a. d. etiam distinctio
in pot. involuat imperfectionem, constat ex quantitate, quae
habet iuxta eorum opinionem n. h. partes actu distinctas sed
tñ pot., nihilominus ex hoc pro h. imperfectionem e vere e
aliquo imperfectum. multa alia pro nra propositione videri
pot. apud Vesquez disp. 30. cap. j. Erici disp. j. b. cap. 4.
Haret

Alexot tract. 3. p. cap. 4. c. alios.

92.

Ex supra dictis colligi potest falsam etiam esse sententiam
Petri Fonseca lib. 7. metaph. cap. 8. g. 5. sect. 4. ubi docet,
actum liberum Deo superaddere, quamvis extensionem seu terminacionem
realem ad creaturas, quia esse est in esse potest; explicans a. Albertus
quod tot hac extensio sine terminas ait: neq. esse perfectionem, quia
hoc necessaria, sed potest esse in Deo, neq. esse relationem raris, quia
hac extensio est rigida in Deo, relatio a. raris in rem; sed esse funditus
relatio raris quomodo solemus concipere dum concipimus actum libe-
rum Dei.

Quod a. haec doctrina sit falsa patet: quia contra illam
faciunt fore omnia quae supra contra Cartesianum attulimus, nam
cum huiusmodi realis extensio hinc dicitur in esse perfectio, quia
quod si dicitur esse realis et libera, requiritur quod aliquid sit in Deo
quod si sit a. esse, quod in Deo, quod si aliquid sit in Deo potest esse et
in esse, quod in Deo sit aliquid accidens et compositio ex rebus et accidentibus.

Præterea contra id, quod prædicta extensio realis neces-
sario debet esse perfectio, quia si non perficeret ipsum Deum esset nullus,
ac prorsus in Deo esset imperfectio. præterea id sit prob. perfectio
patet: quia si alio argo probari potest quod non sit perfectio, nisi quod sit esse in
esse, verum ex hoc non sequitur quod extensionem illam in esse perfectio-
nem impliciter simplicem, sed sine admixtione imperfectio-
nis. Quod a. nullo modo sit perfectio, si potest inferri, alioquin ex eo quod crea-
tura possit esse et in esse, potest inferri creaturas nullam dicere perfec-
tionem, quod est vido falsum. Suggestio igitur quod prædicta exten-
sio realis quam Deo superaddit actus liber sit aliqua perfectio,
ex hoc inferatur quod Deus non sit actus perfectus, eo quod habet carentiam et
privacionem alicuius perfectionis quam potuerit habere.

Quod si pro Fonseca argo supra facta
procedere suggestio quod prædicta extensio secundum id quod dicit
existat in Deo et nullo modo involuat, obitu sine terminum,
huiusmodi a. suggestio est falsa, quia prædicta extensio non
solum dicit aliquid existens in Deo, sed etiam ipsam terminum,
ut voluntas creandi mundum v. g. non solum importat aliquid
in Deo, sed etiam mundum ipsum, quemadmodum est relatio dicit aliquid
existens in fundito, et aliquid extra illud, nempe iuxta sententiam
eorum qui non distinguunt relationem a fundito, quia asserunt
illam ducere in recto fundito et in obliqua aut connotata sine
terminum, et ideo dicitur relationem per se habere terminum
secundum id quod importat ex parte termini, si a. secundum
id quod

id est importat ex parte fundati. Item explicari potest ex eorum
sententia qui dicunt eandem relationem regulam plures terminos,
et concludunt relationem potestatis. v. g. de eodem filium
pote potest. si peccat deus filius, namque, rade termini, etri
relatio immutata maneat secundum deum dicit in recto et
ponit in fundo.

Secundo contra hanc rationem est, quia licet Fonseca
ponat extensionem realem, quam iuxta ipsum dicit actus liber
Dei aliquo modo importare terminum, si tamen, quae dicitur,
recte considerentur, videtur, asserere, actum liberum non solum
ratione termini, sed etiam ratione eius, dicit in recto potuisse
non esse in deo, quod sufficit ad hoc ut non argatur contra eundem
Auctorem suprafacta procedant, ut per se manifestum est. Con-
ternum si quis diceret praedictam extensionem secundum deum
dicit in recto non esse in deo, licet etiam non sit id quod
eadem extensio dicit connotativam et in obliquo, sed et ipsa
creatura futura, cum hinc modo dicitur, constat cum alia
ratione explicandi actum Dei liberum, de qua infra dicendum
est, ex his, quae de hac rade dicimus, constabit quid dicendum
sit de extensione sic explicata.

CAPITULUM II

An actus liber Dei consistat in respectu rationis
reperendo ipsi Deo?

Quidam ex antiquis Thomistis censuerunt actum liberum Dei
solummodo consistere per respectum rationis ad creaturas intrinsece
constituentem Deum in esse volentis liberum, quo respectu eius in-
differentia in actu primo determinatur quasi per actum elicivum
ad determinate habendum vel volendum. Ita Capreolus in primo libro
q. 5. art. 1. Ferrarientis lib. 1. contra gentes cap. 75. et 76.
Hugolinus apud Crice disp. 16. cap. 3. et alii complures apud
Lutrium disp. 11. sect. 3.

Quoniam est actum Dei liberum si consistit for-
maliter et per respectum rationis. et eorum sententia. Suarez in nota.
disp. 30. sect. 16. n. 35. Vasquez q. 59. ar. 2. disp. 11.
sect. 4. et alii probat hanc conclusionem esse ex mente S. Thomae.
Arubal

alijs.

Secunda conclusio. quia actus liber Dei est a parte rei indepen-
dentem ab illi creato sive humano sive Angelico, ut patet:
quia ab eterno est antequam illi creato vel mixto set in rerum
natura, sicut in Deo actus liber, qui voluit producere illum Ange-
licum, intellectum humanum, et mundum, quoniam actus liber Dei non
constituitur formaliter per respectum rationis, qui est ens ratio constituitur
aut factum ab illi creato, quia res non potest constitui formaliter et
intrinsece per id quod est in se ipsa et existente, sed solum si sermo sit
de re que ab ipsa importatur in re, et tunc tunc reuera est pro-
dicta rebus respectu actus liberi Dei, si verum est aduersariorum
sententia; hoc a. ratio probat, ut patet, actum liberum Dei non potest
constitui per respectum rationis procedentem ab illi creato, quia
habetores contrarie doctrine, cum ratio conuicta negent ens ratio
potest fieri ab illi diuino, quando asserunt actum liberum Dei
constitui per respectum rationis, necessaria illi quod est de respectu
rationis procedente ab illi creato. Quod a. actus liber Dei est potest
formaliter constitui per respectum rationis factum ab illi diuino
si ponatur ens ratio potest fieri etiam a Deo patet: quia voluntas
non constituitur in actu Deo volens libere se per intentionem aut
effectum eius, cuiusmodi est ens ratio, sed per aliquid quasi ab
ipsa voluntate procedens quo ipsa dicitur se libere determinare
ad volendum vel non volendum et actus liber Dei nec potest intrinsece
constitui per respectum rationis factum a Deo, nisi creetur ens ratio
potest procedere etiam a voluntate diuina, que ipsa immediate,
determinatur ad volendum, cum tunc conuicta negetur ens ratio
potest fieri ab ulla voluntate.

Secunda conclusio aduersarij se loquitur de respectu rationis
non formaliter sed fundamentaliter sumpto.

Secunda contra est, quia vel per fundum predicti respectus
rationis intelligunt aliquid se tenens ex parte ipsius Dei et ipsi intrin-
secum, vel intelligunt ipsam creaturam et obiectum diuina voliti-
onis sive diuinam entitatem in rebo sumptam et creaturam
connotatiue acceptam. primum dici non potest, quia nihil est in Deo
quod sit fundum determinatum respectu rationis constituentis actum
liberum voluntatis potest quam volitionis, sive ratio cuius Deus
dicitur velle hoc obiectum et non aliud, sive potest velle hoc obiectum quam
ipsum nolle, cum entitas diuina semper sit eadem inuariata,
in se ipsa, sive velit hoc ipsum obiectum tunc aliud, sive velit hoc obiectum
vel

vel ipsum nolit. n̄ dicatur ^{hoc} ~~ad~~ dum tunc ^{sentia} si explicata
n̄ differt ab alia, de qua ^{infra} statuendum ē.

Obijciat: n̄ p̄t concipi actus Dei liber sine respectu
ad obiectum, sed talis respectus n̄ ē realis, ut constat ex negociabilis &
actus Dei liber formaliter constituitur per respectum rationis.

Rō transeat maior, nego concipi: nam quamvis
nos ip̄s imperfectionem n̄ri illius vel ex n̄ro modo concipiendi n̄
p̄t, illud vel explicare actum Dei liberum nisi per respectu
rationis ad creaturam, & obiectu, n̄ t̄ in ^{actu} ~~in~~ hac ^{vicina} ~~vicina~~ voluntatis libero
vll̄ respectu rationis ad obiectu, vel creaturam, extraliter includitur
aut includitur, alioquin n̄ eēt vll̄ actus liber in Deo, si nullus
illius creatus cogitaret de illo, & aperte factum ē.

CAPIT. III.

An actus liber Dei sit amor ipsius necessarius,
quatenus dat aliquem effectum forma-
lem quem potuisset non dare.

Suarez in Metaphysica disp. 30. sect. 9. n. 4. asserit presentem
difficultatem sēc vnā ex obscuriorib; quas de Deo tractant
Theologi & num. 35. fatetur se adhuc n̄ invenisse q̄ ubi satis
faciat, sed nihilominus asserit actum Dei liberum superaddere
ad affectionem Dei necessariam t̄modo effectum formalem qui po-
tuit ēē, & n̄ ēē, nimirum velle ē n̄ velle creaturam, ita ut nem
effectus formalis semper sit cum aliqua extrinseca connotate
creaturarum, n̄ q̄ ad variam secreti vel actus liberi in Deo
sit necessaria nova variat in ipsius creaturis connotatis licet
semper debeat illigi per ordinem ad illas, & q̄ Deus pro sua
in finita independētia a rebus alijs p̄t libere velle hoc vel
illud sine variate sui & ipsarum rerum, dummodo illa q̄
libere & quasi contingenter ad ipsas ferri. eandem sententiam
Crice disp. 96. cap. 8. & Alaroti tract. 3. disp. 4. cap. 6. tribunt
Alaroti tom. 1. corol. 2. q. 2. Theologia ex textu principio; &
quidem ut infra videbimus, licet ipse profiteatur se ab illa recedere.
Ado. a. hanc sententiam nihil aliud velle, ut colligitur ex signi-
ficatis, quam actum liberum Dei constitui per solam entitatem
divine

divina voluntatis, quae per suam actualitatem & infinitatem habet 94.
in se esse tendentiam in omnia omnia volubilia, sed in nō potestatem
libere volentem, oīa, nec dat totum suum effectum formalem, quoniam
e. voluntas illa nō est libera quoad eēdum, e. nō indifferens ad dandum
suum effectum formalem atq. in libera Dei potestate e. quod ipsa
illa proprio abstractione potest suum effectum formalem in ordine ad tale
obectū vel in ordine ad oppositum, sive det effectum formalem vo-
lentis liberē aut liberē volentis.

Sciendum e. actum liberum Dei nō e. solum amo-
rem ipso necessarium, quatenus dat aliquem effectum formalem quem
potest nō dare, sive p. eēdum e. actus Dei liber nō melius solam
necessitatem necessitatem divinae voluntatis neg. per illam precisē
sumptam constituitur. haec propositio e. ex mente Vasquez q. 1.
p. 1. p. 1. cap. 6. q. 1. cap. 7. q. 1. cap. 8. q. 1. cap. 9. q. 1.
p. 1. e. alibi saepe cum pluribus authoribus tum antiquis tum reat-
tioribus docet impossibile e. consequens in Deo varias cognitiones vel
desideria libera sine variāte aliqua ad extra, q. docet S. Thomas p. 1.
q. 1. q. 1. dum aut dilectionem Dei erga peccatorem neg. e. neg.
illius pōt sine reali mutāte ipso. eēdum docet S. Thomas 1. p. 1. q. 2.
tract. 8. cap. 11. n. 4. Marton disp. supra. ut. cap. 7. e. alij apud
ipsum cap. 11. n. 7.

Sciendum e. q. oī effectus debet habere formam sibi cor-
respondentem & in effectus formales ita e. e. n. e. etiam debet
dari sibi quae potest e. e. n. e. sed actus Dei liber e. aliquis effectus
formalis sui pōt sine potest e. e. n. e. & debet dari aliqua forma
sibi correspondens quae potest vel potuerit e. e. n. e. & actus Dei
liber nō constituitur per amorem Dei necessarium vel per eius
entitatem precisē sumptam, q. huiusmodi entitas sola e. ut
neg. potest neg. potuerit nō e.

Sciendum e. q. si actus Dei constitueretur
per solam entitatem necessariam divinae voluntatis, sequeretur
eandem formam oī invariātam pōt. tribuere, varios effectus formales,
similiter forma potest e. unita libere ab eo q. illi tribuat oī
suum effectum formalem, etiam si nihil ex praerequisitis ad illum
desit, sed hoc ex eō oīum sensu e. oīo falsum. e. sequela ma. p. 1.
e. in Deo potest e. plures & plures effectus formales sive actus liberi
qui nō sunt, nec aliam formam per adversarios haberent nisi pōt-
onem Dei necessariam, quae de facto e. in Deo, e. ad p. 1. r. 1. q. 1.
qua docet si in Deo e. oī effectus formales vel actus liberi qui nō
e. potest sive potuerit e.

Dei

Quod si pro suaver, sicut eadem relatio in sententia
probabili, determinata ad plures terminos solo primo filio exis-
tente refert patrem ad illum, & confert eundem tanquam effec-
tum formalem esse patrem primi, & tunc confert omnem effectum formalem
quem potest conferre, siquidem non confert esse patrem ad filium; ita
etiam perfectio necessaria divinae voluntatis etc.

Ad contra hanc responsionem est, quod licet forma relatio
in exemplo allato non tribuat omnem effectum formalem quem potest
tribuere in quibuslibet circumstantiis, tribuit tamen omnem effectum
formalem quem potest tribuere in hiis circumstantiis in quibus reperitur
vires qui importat conceptum vel filium qui existit. Contra
vero in re praesenti una est eadem forma nempe necessaria divi-
nae voluntatis perfectio in talibus determinatis circumstantiis non
tribuit omnem effectum formalem quem in iis circumstantiis pos-
sunt tribuere, siquidem, ut docent adversarii, ad materiam
actus liberi Dei non est necessarium ut quicquam mutetur ex parte
obedi.

Quod si pro suaver forma creatam, eo ipso quod
sit unita obedi, ei conferre omnem effectum formalem quem potest
contra vero potest non repugnare, quod forma infinita est quae non est informans
sed actus passivus non constituit omnes effectus formales quos potest.

Ad contra est, quod forma creatam unita obedi non potest
tribuere illi omnem effectum formalem quem potest, non provenit ex
limitate formae creatae, sed ex eo quod effectus formalis nihil aliud est
quam forma unita obedi, sed haec ratio proportionaliter loquitur, haec
in forma infinita, siquidem effectus formalis illi nihil aliud est
quam forma saltem per unum modum illi uni unita alicui cui
illud potest advenire, unde etiam nemo sincerus potest illi non
voluntatem verbi unitam humanitati ab eo quod faciat eam
substantentem.

Tertio pro eodem auctore respondere potest volitionem
creatam ex sua natura esse ordinatam ad obedi a quo
specificatur, & ideo non potest nisi in omni voluntatione esse, quia ipsam
voluntatem creatam constituit volentem aut volentem tales
obedi. Contra vero voluntationem Dei liberam neque specificari ab
obedi creatis, neque dicere receptum reddem ad illa, sed omnino
nempe in modo absolutissimo modo illa attingere, & ideo licet
velle, dummodo secundum totam suam entitatem, necessario vis
non est necessarium fieri in extrinseca, neque cum libera attingit
aliquis, & necessarium quicquam illi addere, sed sequi eorum
voluntate.

voluntate. Sed contra e, qd sequeretur Dei voluntatem neg
 emale, necessario ipsas creaturas possibili, cum velle divinum neg
 a creaturis possibilebus specificetur. Equale. a. e. contra suaver, qui
 ut opinor, n. dimiserit Deum sibi n. necessario complere in possi-
 bilitate creaturarum.

Deinde contra eandem rationem e, qd fca qua
 specificatur ab obto, eo ipso qd e in obto tribuit ei effectum formalem
 tendentis in obto. Et similiter fca qua sine specificac tendit
 in obto, eo ipso qd e unita alicui, tribuit illi effectum formalem
 tendentis in obto, quidem fca eo ipso qd e unita obto, tribuit
 ei omnem effectum formalem quem potest, ut supra diximus. Neg obto qd
 fca volitionis creaturae specificatur ab obto, divina n. ibem
 figuram specificac volitionis creaturae, effectus divinae volitionis,
 figuram, ac praeinde qd divina volitio n. specificatur ab obto
 vel creaturis, n. potest impedire, quo minus illa divinae voluntati,
 tribuat omnem effectum formalem tendentis in obto, sicuti nega-
 talis specificac n. impedit, quo minus alia creaturarum condi-
 tuat Deum recipientem e. potest condituat ipsam potentem.

Deinde nra propositio potest qd e tale, e, qd e
 tale, n. potest de casem re indivisibiliter abq. vlla variae veri-
 ficari. Et innuatiis dco robus obtas ex parte Dei e creatu-
 rarum, sine rebus eodem prout modo existentibus, n. potest dco dici
 vel e. volens libere e. n. e. volens libere. Et saltem e qd actus
 liber Dei condituatur per eandem affectionem volitionis Dei in-
 brinacem e. necessariam.

¶ Sed ent aliqui talem e. eminentiam divinae voli-
 tionis, ut potest velle e. n. velle, pro sua libertate abq. vlla variae
 in a. e. in obto.

Sed contra e, qd velle libere e. n. velle libere e. con-
 tradictoria. Et n. potest verificari de eodem indivisibiliter existente,
 e. per consequens n. potest verificari de eodem affectione necessaria
 divinae volitionis indivisibiliter accepta.

¶ Quod si quis, sicut verum e. dicere, a parte rei
 extra Dei coequeatur filio, paternitas vero n. coequeatur, quamvis
 etia e. paternitas a parte rei sint eadem indivisibiliter, neg
 ex hoc sequitur de Deo verificari contradictorium, eo qd eandem
 entitas divinae aequaleat, actus e. virtualiter habet rationem
 suorum entium quatenus habet rationem extra e. rationem personalitatis,
 licet a parte rei extra divina e. paternitas sint eadem indivisibiliter.

Similiter

Similiter dici potest quod eadem res, nempe Deus vult et non vult
libere, et sic habet divina infinitatis concipiunt realiter hoc ean-
dem rem concipi et non concipi secundum diversa predicata, ita
etiam possumus concipere eandem entitatem divinam velle et non
velle, libere secundum diversam rationem.

Sed contra est, quod exemplum non est ad rem, potest quod in
patre divino nos distinguimus predicata realia, non quidem rea-
liter sed tamen obiective, et per ipsum illum divina est diversa,
quae est intrinseca ipsi patri, et ideo potest verificari ille due
propositiones: ceteris divina concipitur, paternitas non concipitur,
contra vero in actu Deus libere et non vult predicata Dei intrin-
seca obiective vel per ipsum illum divina ratione quorum verifi-
cari potest ille due propositiones: Deum velle libere, et non velle
libere, apudem in Deo non distinguimus duas voluntates tan-
quam duo predicata Dei intrinseca, sicut in patre divino dis-
tinguimus etiam a personalitate, sed unam bene invariabilem
quae intrinseca, diversam vero rationem quae secundum diversam
terminacionem extrinsecam, ut infra explicabitur.

Ex modo a. dicitur allegatur quod quando dicitur
ectra Dei concipitur, Paternitas non concipitur, tunc non verificatur
contradictoria de eodem indistincte, contra vero si vera est
aversariotum sententia, de eodem indistincte accepto verificarentur
contradictoria, quando dicitur concipitur Dei et necessaria, voluntas Dei
et libera vel contingens, quod in Deo non est duo predicata nec uno modo
illigendi distincte ratione quorum propositiones ille inter se contradic-
toria potest amque apte simul verificari.

Ad hunc. q. nonnullae propositiones illae: ectra Dei
concipitur, Paternitas non concipitur, non potest fieri ab eo quod innotatur
indignitate factis per illum, ut docet Augustinus j. parte disp. 20. cap. 6.
et Maron tract. 3. disp. 4. cap. 6. et de Trinitate cap. 15.
siquidem nomen ectra et nomen Paternitatis non significat illa duo
predicata prout in se sunt nec prout se inter se verificata, sed
prout ut adnotate, et ideo videntur dicitur concipi, alterum vero non
concipi realiter; huiusmodi a. veritas non significatur unum concipi
prout est in se, alterum vero non concipi similiter prout est in se sed
tamen prout a nobis concipiuntur, siquidem a parte rei non est ectra et
Paternitas ut duo, et impossibile est quod de illis ut de duobus loquamur,
quod duo per illum indistincte, et nec mirum non est quod de illis
concipi. Sed non concipi affirmetur, cum de duobus, sicut est et non est
simul predicari potest, talis a. distinctio non habet locum in actu
vel

vel decreto Dei, libero, ut supra dictum e, ac proinde exemplum 96.
supra allatum n̄ facit aduersarij, si doctrina modo allata sit vera,
sc. qua infra dicitur.

Ex reprobatis colligi potest nullum etiam habere
fundu illos, qui sententiam modo impugnatam sic explicanti, ut
fuerit volitionem Dei licet formaliter sit necessaria in se, ni-
hilominus esse velle qualiter contingentem e. liberam in se, &
ideo esse etiam formaliter contingentem e. liberam in denominando,
ita ut possit denominare, ipsum Deum libere volentem aut nolentem
pro ut ipse voluerit; q. a. nullum sit fundu tali doctrina
q. d. volitionem Dei necessariam esse formaliter liberam in deno-
minando, vel superaddit aliqd. ei yri essentia necessaria volitionis
Dei, vel nihil. primam q. n̄ potest q. e. contra naturam aduer-
sationem, e. nihil tale potest assignari. si dicatur Sedum factu
liber Dei e. metaph. denominatio e. tnerum nomen, cum tñ Deus per
actum suum liberum sit realiter e. a parte rei volens libere
aut nolens libere, praeterea contra eosdem pathores potest appli-
cari oia argta, supra facta contra Suarez q. per denominationem
liberam n̄ potest intelligere, si quid dicant, nisi effectum formalem vol-
lentis vel nolentis libere, plura a. contra eosdem pathores
videri potest apud Harion tract. 3. sup. q. cap. 7.

Peris ex dictis colligi potest reprobendam esse doctri-
nam Albertini loco citte, ut docet form a qua Deus dicitur li-
bere volens creaturam esse solam essentiam volitionis necessariae
que licet necessaria sit in Deo, n̄ tñ eodem effectus formales, quos
potest, semper dat, n̄ quidem ex defectu sua vel sui, sed ex inega-
tione vel indignatione, scilicet, eisdem adhuc ut essentialis
volitionis necessariae Dei Deo tribuat effectum formalem volentis
libere tale, obitu, necesse e. ut ipse hat aliam volitionem virtua-
lem per quam accipiat illam volitionem realem in ordine ad
talem effectum, formalem, e. ex defectu talis virtualis acceptio-
nis nunc Deus n̄ hat hunc effectum formalem, qui e. v. g. velle creare
alium mundum, q. licet hat essentiam volitionis, q. e. ex se
potest tribuere talem effectum formalem, n̄ tñ accipiat eandem
essentiam necessariam in ordine ad eandem effectum formalem.

Quo a. haec doctrina reprobanda sit potest q. n̄
potest diffinitivum, sed eam ab ipso actu Dei libero directo, ut
e. volitio creandi mundum, transfert ad ipsum actum acceptio-
nis tra. ad actum reflexum acceptio-
directi, eisdem de eadem volitione reflexa sive acceptatione
quari

quasi qd. an constituitur precise per ipsam entitatem divinae
volitionis necessariae nec ne; ita qd. dicitur de huiusmodi
acceptate, poterit dici etiam de ipso actu divinae volitionis directae
quare conclusio praedicta acceptationis huius volitionis reflexae ad nihil
potius inseruit.

CAPIT. III.

Per quid constituitur actus Dei liber?

Superioribus capitulis sentias de actu Dei libero, quas falsas arti-
tramus, reiecerimus; iam vero, quod vno iudicio de illo sentiendum
sibi definimus.

dicendum e actum sine operetur Dei liberum
fuerit de actum intrinsecum divinae volitionis, qua necessario
Deus vult vel amat seipsum constantem obiecta extrinsecum, sine
q. eodem modo, actus volitionis Dei liberae solum dicit in
recho realem perfectionem actus divinae volitionis, extrinsecum vero
connotat casualitatem contingentem qua Deus est aliquid operatur
in tempore; quemadmodum actus divinae serie liberae, ut supra dix-
imus, intrinsecum e in recho solum dicit realem & necessarium per-
fectionem illationis divinae qua seipsum illigit, extrinsecum ha-
sionotas veritatem obiecti contingentis. In hac re conveniunt
S. Thomas 1. parte 2. 11. art. 3. ad 2um. 2. lib. 1. contra
gentes cap. 26. & alii n. raro; Scotus in 3mo dist. 21. 1.
iuxta Averroem. Albertus 1. parte 2. 11. memb. 1. Cap. 1. in
1mo dist. 4. 1. art. 2. Bellarminus tom. 3. lib. 3.
de grae & libero arbitrio cap. 17. 1. quare. ad 1um. Sturium,
& 2um argtu. Piquet disp. 30. cap. 2. Molina 2. 11. art.
2. disp. 2. Valentia disp. 1. q. 11. puncto 4. Krulbal disp.
54. cap. 3. Granada disp. 3. sect. 3. Becanus cap. 11. de
voluntate Dei 2. q. 4. Marcon tract. 3. disp. 4. cap. 2. 1. 11.
& alij complures ex antiquis & recentioribus apud eundem auctorem
videm.

Plur. propositio qd. actus liber divinae volitionis e
actus vitalis & immanens substantiae divinae & in recho necessario
dicit perfectionem intrinsecam & realem divinae volitionis, qua per-
fectio e tota necessaria, ut supra ostentum e contra Cicilianum
Cum actus Dei liber, nec primum id qd. ipse importet. Deo
intrinse-

intrinsicum, sit ois necessary, e nihilominus ipse actus liber. 97.
dicatur contingens, sequitur eum e. contingentem eodem modo
actus Dei extrinsecus, qd dicitur actus importat connotatur. e in ob-
ligo, ut e. concho probata bene intelligatur, nonnulla ex Petro Arabel
Magro meo disp. 54. cap. 4. ubi rem presentem meo quidem
iudicio melius quam veligi explicuit, advertenda sunt.

Primo a. advertendum e quando agens operatur
duo in eius operate, reperiri; alterum e causalitas sive actio qua
operatur, quae e. quasi via ad effectum; alterum e ipse terminus
actionis, qui n e fieri alterius sicut e actio, sed e ad cui convenit
e. factum, ex his a. dicitur causalitas agens immediata, e
sepea connectitur cum agente, terminus nominis mediante causalitate
per quam terminus ab ipso agente procedit.

Advertendum e 2do nos in propositione n dixisse
actum Dei liberum connotare existentiam termini vel bonitate
eiusdem termini, qui libere producit, sed quam operacem vel
causalitatem originatam ad existentiam eiusdem termini vel eius bo-
nitatis. Quo a. huius rei e. qd licet actus divinae voluntatis, qua-
tenus e actus voluntatis, habeat fieri in bonum ut bonum e, quoni-
am in actus liberae voluntatis Dei fieri debet per aliquam effectua-
tiam ad causam existentiam sua obito, deo connotatum liberae
voluntatis Dei debet e. illud idem per qd Dei voluntatis fertur
ad dandum ea suo obito, hoc a. proprie e. foaliter n e terminus,
sed causalitas e actio per quam iter in suum terminum e obitu.
praeerea ratio eiusdem rei e. etiam, qd actus liberae voluntatis Dei
seculiter e actualis e immediata e terminus indifferens
sive libertatis divinae voluntatis, quae praesentelligitur indifferens
ad volendum e. n volendum sive nolendum, e deo connotatum
liberae voluntatis dei debet e. illud qd immediate pertinet ad deo-
minacem poia, atqui actualis causalitas immediata comparatur ad vo-
luntatem Dei indifferens, quam terminus qui media causalitate ab
ipso agente procedit e. voluntas Dei libera debet connotari per illam
causalitatem magis immediate a Deo procedentem tanquam per con-
notatum, n. a. per effectum qui e terminus eiusdem causalitatis.

Advertendum e 3tio hoc e. discrimen inter
actum complacentiae Dei necensens Dei de re subali, et actum
voluntatis liberae, qd actus complacentiae necensens nihil aliud
connotat quam probitatem sive n implicatam rei vel boni-
tatis create quae pot amari a Deo, actus a divinae voluntatis
liberae n idem connotat bonitatem probabilem, sed etiam Dei operacem
vel

vel actionem intrinsece ordinatam ad existentiam talis boni-
tatis, siquidem n̄ p̄ talis operis contingenter eē futura, quin
intrinseca p̄fectio divina voluntatis sit actualis volitio eius-
dem operatis e effectus, aq̄ eius bonitatis existentiam operis in
tempore ordinatur, atq̄ hoc p̄ explicari exemplo, nam quemad-
modum divina scia ex suo obiecto primario e actualis e infinita
representatio veritatis, ita etiam Dei volitio ex suo obiecto primario
e actualis aeterna e infinita volitio bonitatis amabilis, ac
p̄vidua, quemadmodum scia Dei atq̄ vno superaddito e represen-
tatio veritatis si ignora h̄c veritatem, ita etiam Dei volitio e
actualis de qua e aeterna volitio illis ad p̄ operis divina diti-
p̄itur, siquidem h̄c operis ita immediate, oritur ex indifferentia
divinae volitionis, sicut immanens operis n̄c volitionis oritur
ex n̄a voluntate.

Ex dictis .a. colligitur ad Dei voluntas ad res
futurae tanquam ad obiecta prius habe terminetur quam ipse
habeat rationem entis futuri, p̄t̄ q̄ ut divina voluntas illigatur
terminata ad aliq̄ bonum, tanquam ad obiecta, sufficit e effectus e
operis intrinsece e ex n̄a n̄a tendens ad existentiam talis boni
e ad eam ordinata a divina voluntate, sed huiusmodi causalitas
e n̄a prior nimirum prioritate a quo, quam sit effectus qui e
eius terminus e divina voluntas prius aliqua reā terminatur
ad huiusmodi effectum tanquam ad obiecta volitum quam ipse effectus
h̄at rationem entis futuri; porro huiusmodi prioritas e realis in ali-
quibus nempe iē ut rebus in quibus terminus actionis ab ea distip-
gatur ex n̄a rei, siquidem in his terminus divina voluntatis
ad effectum sive ad obiecta, vtp̄t̄e. contributa per actionem, reā e
p̄ior, quam terminus vel effectus h̄at rationem entis futuri. in aliis
vero in quibus terminus e iustificatus cum actione, terminatio
divinae volitionis solum e p̄ior virtualiter sive. rade cum
fundo in re.

Quarto advertendum e plures effectus produci
sive provenire a Deo ad quorum existentiam Deus prius
adhabet aliqua media, sicuti v. g. ad productionem fidei subtra-
his p̄cedunt dispositiones, terminando e divina volitionis ad
huiusmodi effectus tanquam ad obiecta, n̄ solum e prior quam huius-
modi effectus illigantur futuri, sed etiam antequam illigantur
futuro p̄ actis per quam proximis e immediate, p̄ior effectus
seantur, siquidem connectis actionis e causalitatis per quare
adhibentur media ad effectum, p̄t̄ eā sufficiens ut divina voluntas
actu

acta terminetur ad effectum viz: ad formam substantialem, prius 98.
quam forma substantialis eius productio habet rationem entis futuri.

Ex dictis colligitur quod res quae a Deo efficiuntur
vere, & proprie in sensu caeli dicuntur futura, quia Deus vult
illas esse futuras; ratio est, quia terminatio divinae voluntatis ad ipsas
non solum est prior quam illae habent rationem entis futuri, sed etiam
est prior ordine causalitatis, ratio, actionis connotate a libera Dei
voluntate, quam actionem includit, quae ipsam rem futuram ut
terminum suum respicit, contra vero haec terminatio divinae
voluntatis ad res creatas tanquam ad obiectum prior est quam ipsae
res habent rationem entis futuri, hoc circa non fit, quia ideo divinae
voluntatis terminetur ad rem futuram quia ipsa est futura.

Denique advertendum est primam causalitatem sive
primam actionem Dei, quae nihil prius a Deo procedit, ideo quidem
est futuram quia Deus vult illam esse futuram, sed alia ratio vel
in proprio sensu supra non ostenditur, nam quando de eiusmodi actione
dicitur deo et futura, quia Deus vult illam esse futuram, significat
illam esse futuram ^{solum} ^{quod} ex vi ipsius divinae voluntatis sive
ex vi solius perfectionis intrinsecae divinae voluntatis, quam
in recto importat divina voluntas libera, quae regressa est prior quam
sibi futura ipsius operante, quemadmodum est. quando voluntas creata
dicitur velle aliquid per voluntatem liberam quia vult, non significatur
aliquam voluntatem esse eandem alterius voluntatis, sed tamen nulla
aliam esse voluntatis eam, nisi ipsam liberam primam creatae
voluntatis, quae pro sua libertate, & absque illo antecedente est apta
ad volendum et nolendum sive ad elicendam voluntatem et
elicendam voluntatem, ita etiam eam dicitur prima Dei actio
sive causalitas deo et futura, quia Deus vult illam esse futuram,
significatur solum divinam voluntatem pro sua libertate absque
interveniente alio alterius rei esse eandem primam actionem sive causalitatem
future, quemadmodum etiam Anselmus lib. de casu diaboli
cap. nonult. interrogat cur homo velit, et respondet nullam aliam
causam procedere voluntatem humanam, nisi deo velle posse, et con-
trahit hominem velle non nisi quia vult, huiusmodi est voluntas nisi
nullam aliam habet eandem nisi ipsam voluntatem; coeterum si lo-
quamur de re rebus quae possunt primam Dei actionem sive causalitatem
consequenter etiam in sensu caeli est, ut dicitur, positivus, ratio
creati connotati recte dicitur res est futura, quia Deus vult
eam esse futuram, non autem ideo Deus vult rem esse futuram quia
res est futura, sic est. daretur circularis, sicut enim sicut voluntas
creata

creata precise secundum se e[st] e[ss]e sua volitionis, ita voluntas Dei
secundum se e[st] e[ss]e futurationis rei, e[st] q[ue] precise secundum se pro
sua libertate sit e[ss]e terminatio sine prima sua actione at extra,
in qua consistit ratio terminatio divina volitionis libera.

Obijeres imo: actus liber Dei sine libera mundi
voluntate v. g. ut e[st] talis actus, debet e[ss]e actus vitalis e[st] immanens
& n[on] solum volitio sed etiam quatenus e[st] volitio talis obijci debet
& e[ss]e Deo intrinseca & p[er] completur finaliter per aliquis Deo ex-
trinsecum, in ratione volitionis talis obijci.

R[es]p[ond]o distinguendo h[anc] libera volitio mundi ut e[st] talis
debet e[ss]e actus immanens e[st] vitalis inadguate, sine secundum specifi-
onem quam dicit in recto adguate, hoc e[st], etiam secundum q[ue]d
imparat connotative e[st] in obijcto sine secundum terminacionem ad
tal[em] obijctum particulare Deo extrinsecam nego h[anc], quamvis enim
volitio creata adguate, ut vitalis e[st] q[ue]d identificatur cum ipsa sua
terminacione ad obijctum, volitio in Dei libera n[on] pot[est] e[ss]e adguate, nempe
secundum via qua e[st] de conceptu volitionis divina libera, imma-
nens e[st] vitalis, q[ue] quatenus e[st] libera necessario debet importare ali-
quid contingens, cum a. oia in ipso existentia sint necessaria
& nihil contingens in Deo pot[est] habere locum, contingens impor-
tatur a volitione Dei libera, hoc e[st], e[ss]e terminatio ad tale obijctum
necessario debet e[ss]e Deo extrinseca, e[st] per consequens huiusmodi
terminatio n[on] pot[est] e[ss]e quid in vitale vel immanens in ipso Deo, ad
distinctionem habet edentis distinguo consequens, e[st] nego potestatem
consequentiam.

Dices: nec sicut volitio in conu dicit terminacionem
in conu ad aliq[ue] obijctum, ita volitio in particulari dicit terminacionem
aliquam in particulari, atq[ue] huiusmodi terminatio divina volitio-
nis nihil e[st] aliud quam illa tendentia in obijctum, e[st] hoc identificatur
cum eo q[ue]d principaliter dicit ipse divina volitio libera, significan-
tem dicitur volitio e[st] tendentia in obijctum e[st] ipsa tendentia sine
terminacione divina volitionis debet e[ss]e, vitalis, e[st] consequenter Deo
intrinseca e[st] immanens, ac proinde n[on] pot[est] e[ss]e Deo extrinseca, ut di-
citur.

R[es]p[ond]o negando illam partem minoris, nempe q[ue]d termi-
natio divina volitionis ad obijctum sit ipsa tendentia in illud, significan-
tem ipsa Dei voluntas sine volitio Deo intrinseca q[ue] suam infinitam
p[er]fectionem vel actualitatem in ratione volitionis, quantum e[st] ex se,
e[st] tendentia in obijctum volibile increatum e[st] creatum, sicut e[st]
divina illitio q[ue] suam infinitam p[er]fectionem vel actualitatem
in ratione

in rade illibonis & cognationis, quantum e ex se, e representatio 99.
 cuiuslibet veri in creata, & e tendentia in alio, & sicut
 Deus moe sue immunitatis, quantum e ex se, coexistit cuiuslibet
 parte reali & cuiuslibet creature, ac prout e, quemadmodum, cog-
 nitio Dei infinita per hoc qd obitu hat in se veritatem, ultimo
 completur & determinatur ut tensat in ipsum se per hoc qd exist-
 tal creatura vel partium reale. Deus ultimo determinatur
 ut illi coexistat & sit in illo, licet scilicet aliquot n sit in
 partibus imaginariis nec ante mundi creatioem est illi; ita etiam
 Dei cognitio per ipsam suam terminacoem vel actionem ad extra
 ultimo determinatur ut tensat in effectum volitum, ac prout e,
 tendentia drame volitionis in obitu e immanens, vobis, & in-
 trinseca ipsi Deo & eius volitioni, terminat a sine ultima & e
 terminat illic ad tale obitu e Deo extrinseca, licet terminat
 & determinat volitionis creata ad tale obitu, sit cum ea identifi-
 ficata. Similis obiectio fieri potest contra veram Dei libertatem que
 eodem sermo modo solvenda erit, ut per se patet.

Ex dictis colligitur actum Dei liberum, quoad
 suam entitatem intrinsecam sine quoad id qd importat in recto,
 n e formaliter liberum, sed necessarium, cum sit identificato cum
 ipsa Dei entitate, qua n e indifferens ad eadum & n e eadum, sed
 necessario e, est tñ formaliter liberum quoad connotatum sine.
 quoad ipsam terminacoem, quidem ea cum immediate & sequa
 procedit a voluntate Dei, si videlicet sermo sit de terminacoem
 diuine volitionis constituta per primam actionem a Deo proce-
 dentem modo supra explicato, sicut nra volitio libera imme-
 diate e sequa procedit a nra voluntate, debet e formaliter e
 immediate, sive, primo e per se libera, quemadmodum etiam
 simul de ead nra volitionis productio, in qua consistit pri-
 mum libertatis exercitium, e primo e, per se libera.

Obiicitur 2do: si actus Dei liber completur per
 terminacoem Deo extrinsecam eicualiter importatam, sequi-
 tur volitionem creandi mundum n fuisse in Deo ab eterno,
 sed consequens e falsum qd e in rade sequitur. Minor n
 indiget probaoe, qd quicquid Deus voluit, ab eterno voluit.
 Scriptura ma: pti qd vniuersa volitio mundi eicualiter (licet con-
 notatur e in aliquo) importat, actionem mundi productiuam,
 huc a n fuit ab eterno & volitio mundi n fuit ab eterno,
 eo qd ab eterno n fuerunt ora que st de intrinseca rade
 diuine volitionis creandi mundum.

R

Quo negatio sequelam maioris, nam cum dicitur actu
Dei liberum, volitionis mundi fuisse ab eterno, tñ signi-
ficatur de qđ in recto importat volitio mundi fuisse ab
eterno, ita vt vis verum dicere volitionem mundi fuisse
ab eterno, licet n̄ de id qđ concurrat ad constitutivam
volitionis mundi & ad denominandum Deum volentem
creare mundum fuerit ab eterno, sicut etiam nunc n̄
vt oia que concurrunt ad denominandum solem eē tem-
poris, priorem Anti-hro, siquidem nunc n̄ existit Anti-
Chrus qui tanquam connotatum concurrat ad denomi-
nandem illam, & tñ verē dicitur solem eē priorem Anti-
hro.

Quo si dicas Deum velle mundum quoad totam
suam realitatem n̄ fuisse ab eterno & verē ab eterno n̄ fuisse in Deo
effectus formalis actus liberi volendi creare mundum, ac proinde nec ab
eterno Deus fuit volens creare mundum.

Quo Deum velle mundum verē & formaliter n̄ fuisse ab
eterno quoad totam realitatem quam importat, siquidem ab eterno n̄
fuit actio productiva mundi, que connotatur, & in obliquo importat
ab ipsa divina volitione mundi libera & eius terminacionem consti-
tuit. nihilominus fuit ab eterno virtualiter & approximatē,
quatenus ex eo qđ ab eterno erat futura etiam ante creatam
mundi nondum erat formaliter, tñ erit ac si actu & formaliter
est, vt est ex eo qđ cum eet futura extra divina tanquam species
intelligibilis impressa illam representabat diuino intellectui, & ab eo
cognoscebatur perinde ac si eet actu & formaliter, ac proinde mirum
n̄ e qđ etiam nondum existeret formaliter, determinaret tñ voli-
tionem diuinam vt actu tenderet in ipsam mundi existentiam,
ita vt Deus verē ab eterno fuerit actu volens mundi existiam
pro tali tempore.

Obijeres Tho: si actio Dei ad extra ultimo
completeret volitionem Dei liberam, eadem actio deberet eē formaliter
& immediate, nunc, primo & per se libera, sed hoc e falsum & .
Sepela ma: pti: qđ actio Dei liber n̄ e liber siue, contingens rade
pfectionis Deo intrinseca quam ipse dicit in recto & debet eē liber
& contingens rade actionis connotata, ac proinde eadem actio
debet eē primo & per se libera. Minor pti: qđ actio mundi
productiva v: g: n̄ e actio Deo intrinseca & immanens, sed
transiens & externa respectu diuinae voluntatis, ac proinde n̄
sit eē libera aut voluntaria primo & per se, sed tñ rade actus
voluntatis

voluntatis a quo imperatur, quemadmodum motus externus
manus & actus fieri n̄ e primo & per se liber, sed tñ mediate
& rade actus interni n̄re voluntatis a quo procedit.

Re hanc objectionem contendere, ut per se p̄t, nul-
lam actionem, qua n̄ sit formaliter volitio, p̄c. eē primo & per
se liberam, hoc a. falsum e in actione divina, imo e in actione
humana iuxta eorum opinionem, qui actum vitalem dēstīn-
quant ab actione qua proceditur, p̄nta e. huiusmodi sentētia
evidenter sequitur prohibitam actionem, nempe qua proceditur
actus volitionis humana libera, eē primo & per se liberam, & tñ
formaliter n̄ e volitio, cum n̄ sit actus vitalis, sed e volitionis pro-
ductio; negamus igitur minorem objectionis, q̄a licet n̄re iudi-
cio ois actio ^{humana} ~~creata~~ primo & per se libera, verē sit volitio, acc-
tio tñ divina ad extra, licet n̄ sit formaliter volitio, p̄t eē imo
& per se liberam, eo q̄a per se primo e immediate, p̄ndeat e cau-
setur a voluntate divina, sicuti n̄re volitio primo e immedi-
ate causatur a n̄re voluntate.

Obijciens q̄to: si motus existentia v. g. com-
plet Dei voluntatem in rade volentis mundum existeres,
sequitur veras eē has duas propositiones: ideo mundus e, q̄a
Deus libere vult mundum eē, ideo Deus libere vult mundum
eē, q̄a mundus e, sed hoc e falsum, nam in illis proportioni-
bus continetur circulus manifestus, utq̄ ex illis tandem inferri
p̄t, q̄a ideo mundus sit q̄a mundus e, & mundus sit n̄re prior
p̄cipio e. sequela ma: quoad priorem partem p̄t: q̄a divina
voluntas e causa existentia mundi & vera e haec proportio: ideo
mundus e q̄a Deus vult mundum eē. Eadem sequela quoad
posterioiorem partem p̄t: q̄a existentia mundi complet voluntate-
tem Dei in rade volentis existentiam mundi & vera e haec
propositio: ideo Deus vult mundum eē, q̄a mundus e.

Haec est insolubilis, & in rade rade cur Deus libere
volit aliquis vix p̄c. vitari circulum, e. quamvis asserat cer-
tissima rade explicari p̄c. quōd in hac re n̄ sit, nempe q̄a
actus liber, nullam Deo superaddat p̄fectionem intrinsecam,
adit tñ q̄a explicat, quōd sit verē eē difficillimam, aut etia
pro hoc statu impossibile.

Quod e. negando seq. ma: nam illa quidem
propositio: ideo mundus e q̄a Deus libere vult mundum eē, e
vera, eo q̄a Dei voluntas complectur in rade libera volitionis
mundi

mundi n̄ per mundum ipsum vel eius existentiam, sed per
actionem liberam mundi productivam a Deo immediate
precedentem e ipsi mundo n̄a priorem, quare sicut verum e
dicere: ideo mundus e q̄a producitur a Deo, ita etiam verum
e dicere: ideo mundus e q̄a Deus vult mundum eē; contra verum
falsa e illa propositio: ideo Deus vult mundum eē, q̄a mundus
e, signis em mundum eē vel exidere e aliquid n̄a posterius
ipsa actione mundi productiva, quae e ultimam complemen-
tum divine voluntatis in rade libera volitionis mundi, e
per consequens mundum eē vel exidere e n̄a posterius ipsa
libera volitione mundi, atq̄ dicere n̄ p̄t assignari pro rade
vel rade cur Deus velit mundum eē, neq̄ pro constitutivo
ipsi libera volitionis mundi.

Præc. cum Valentino de Crize dicitur. j. b.

n. 24. e. segg. responsione n̄a difficultatem n̄ soluit sed trans-
ferri, nempe a termino actionis n̄e a mundo ad ipsam actionem
mundi productivam, siquidem si actio productiva mundi complet
firmam voluntatem in rade volentis mundum ^{exidit} ^{exidit} eē veras
habet duas propositiones: ideo actio mundi productiva exidit, q̄a
Deus vult illam exidere et ideo Deus vult actionem mundi pro-
ductivam exidere, q̄a actio illa exidit. Et adhuc sequit̄ circulus,
p̄ a. illa propositio ideo actio mundi productiva exidit q̄a Deus
vult illam exidere, in quo e difficultas, ut vera, colligitur ex horis-
turi, p̄ab. 113: oia quæcumq̄ voluit fecit, e ex epta ad Capiteos:
qui opentur oia secundum consilium voluntatis sue, ex his. e. p̄t
quicquid e ideo eē q̄a Deus vult illud eē.

Lo. negando. h̄is, nam quando dicitur ideo actio pro-
ductiva mundi exidit q̄a Deus vult illam exidere, sive q̄a ideo
e: ideo Deus producit actionem mundi productivam q̄a Deus vult
illam procedere huiusmodi propositio e quidem vera n̄ in genere
eē efficacis, ut contendit obiectio, sed in genere eē fœalis,
hoc e, si per illam intendas assignare motum n̄e eam fœalem
per quam Deus constituitur fœaliter volens illam actionem
producere, siquidem Deus fœaliter talis constituitur per suam
volitionem necessariam intrinsecam e per actionem mundi pro-
ductivam tanquam per connotatum, quare huiusmodi propositio
eē vera in illo sensu in quo eē vera p̄a alia propositio: hęc
voluntas ideo amat. Deum potius e, n̄ dicit q̄a vult amare, signi-
ficat̄ per huiusmodi propositionem tm̄ significatur ipsum actum
volitionis vel amoris eē radem e eam fœalem, per quam voluntas
fœaliter

finaliter determinatur ad amandum Petrum, quemadmodum a. 101.
hac proportio n̄ e vera in genere cāe efficientis, hoc e, si per
illam significetur dari in voluntates aliam volitionem priorem
qua sit cāa efficiens amoris Petri, ita etiam proportio illa:
Deo hac actio mundi productiva procedit a Deo q̄ Deus vult
illam procedere, a seipso n̄ e vera in genere cāe efficientis, q̄
per illam n̄ p̄t assignari alia volitio qua sit cāa efficiens acti-
onis productivae mundi procedentis immediate a Deo.

Ex dictis igitur constat q̄ si quæras cur mundus
existat, & per huiusmodi interrogabem quæras cāam mundi
efficientem bene respondetur, q̄ Deus vult illum existere, per
huiusmodi e. responsionem assignatur cāa effectiva ipsius
mundi q̄ e volitio Dei libera qua Deus effectus ipsius mundum,
quod conditur ex volitione Dei necessaria & ex actione
productiva vel conservativa ipsius mundi per se libera tanquam
ex complemento vel connotato n̄a priori respectu existentia
mundi, si vero quæras cur Deus producat eandem actionem, atq̄
huiusmodi interrogabem quæras cāam efficientem, n̄ bene respon-
detur q̄ Deus vult, signum per huiusmodi responsionem pro cāa
efficiente eandem actionis assignatur alia volitio Dei antec-
edens ad illam ipsam actionem e liberam, cum in nulla in Deo
sit volitio libera qua sit cāa effectiva predicta actionis. si
vero dum dicis cur Deus producat hanc actionem quæras cāam
foalem aut quasi foalem huius rei, bene respondetur q̄ Deus
vult ipsam procedere, signum per huiusmodi responsionem assign-
natur cāa foalis aut quasi foalis illius q̄ e Deum velle pro-
ducere hanc actionem, sicut cum dicis cur hoc d albus e
quæris cāam foalem, recte respondetur q̄ hoc h̄ albedinem, &
cum quæris cur hec voluntas amat Petrum, recte respondetur,
q̄ vult amare, qua responsione assignatur cāa foalis aut quasi
foalis, cum e voluntas, quando amat, per actum suum foaliter
determinatur ad amorem e n̄ ad odium, dicitur per illum in actu
exercito velle ipsum amorem quasi reflexe e amare, q̄ amat
aut vult amare.

Hac a. in eo fundantur q̄ sicuti voluntas
creata e p̄ia in actu primo volitiva e cāativa sive effectiva,
volitiva q̄ e velle per actum eam volitionis aequalis in
ipsa immanentis, effectiva q̄ eundem actum volitionis p̄t,
physice provenire, n̄ quæram per volitionem precedentem, sed tra-
pro sua innata libertate sive p̄ia indifferenti ad operandum
e n̄

& n̄ operandum, siquidem in voluntate antecedente, ad oīm
actum ipsi ē potestas physica intrinseca operandi & n̄ operandi
vel operandi opportuna; ita etiam divina voluntas ē volitiva
& cōtinua sive effectiva, volitiva nimirum per actum liberam
volitionis constitutum ea affectione intrinseca divina voluntatis
sive volitionis necessaria ē actioni immediate procedente ab
ipso Deo, eadem vero divina voluntas ē causalit̄ve effectiva
quatenus h̄t potestatem physicam licet absolutam agendi & n̄
agendi ad extra, ac proinde sicut voluntas creata primam voli-
tionem cōtat vel efficit n̄ per aliam volitionem antecedentem, sed
tm̄ per suam facultatem physicam ē intrinsecam productori ē
n̄ producenti volitionem, ita etiam divina voluntas primam
actionem ad extra n̄ cōtat nec efficit per volitionem antecesso-
ntem, sed tm̄ per suam facultatem physicam, agendi ē, n̄ agendi,
nec hac obstant scriptura locis supra relatis vti dicitur oīa
quęcumq; voluit fecit, operatur oīa secundum consiliū eō,
nam huiusmodi verbis tm̄ significatur qđ Deus volendo faciat
quę facit, qđ verum ē, nam licet verum ē qđ hōo nullum actum
volitionis producat nisi saltem ē in actu exercitō illius vbi mo-
do supra explicato, ita etiam de ipsa prima actione a Deo proce-
dente, quę tanquam connotatum constituit divinam volitionem
liberam, verificatur n̄ in genere eā efficientis, sed in genere eā
fōalis qđ ut volita nōnōge in actu exercitō sine ut quo, licet
n̄ sit volita in actu signato ē ut quod per aliam volitionem
reflexam.

Et hęc utiq; dices: si hęc propositio: ideo, Deus vult producere
hanc actionem, verā ē in genere eā fōalis, sequitur etiam de veram
in eodem sensu, hanc alioram, propositionem: ideo Deus vult hanc
actionem, qđ nec actus existit vel a Deo procedit, sed consequens
vultur eō fōalium &. sequela mē: p̄t̄: qđ ē eadem rō.

Respondent aliqui si in rigore metaphysico loquamur, ve-
rum ē qđ dicitur in maiori obiectōnis, n̄ in illum modum loquendi
usurpant, siquidem dicere vult: ideo voluntas peccat qđ vult peccare,
n̄ ut dicimus ideo voluntas vult peccare, qđ peccat, licet hęc etiam
propositio si loquamur in rigore metaphysico sit vera in genere
eā fōalis, rō. ac cur illa propositio n̄. a. hęc sit vana eodem
modo loquendi ē, inquirunt, qđ per huiusmodi propositiones in-
ferimus explicare eādem rōnam fōalem salis effecty, cuius assig-
nate congruecat illis & ultra quā nihil aliud connotat, inquirunt,
atq; talis rō ē ipse usus vel primum exercitium libertatis
quo

quo voluntas foaliter se determinat ad hanc partem tunc ad pcc - 102.
catum, qd multo melis & claris explicatur per illud vult, quam
per productionem actionis peccati, vix melis explicatur per hanc
propositionem ideo voluntas peccat qd vult peccare, quam per illam
ipsa voluntas vult peccare qd peccat, atq ita voluntas simili de
ca in propositionem illam deo hanc actio procedit a Deo qd Deus
vult illam a se procedere, et iuxta eorundem loquendi modum, n o.
hanc: deo Deus vult hanc actionem a se procedere, qd eadem actio
ab ipso procedit, per illam a. recte, explicatur primum divina
libertatis exercitium quo se determinat ad huiusmodi actionem,
hanc a. per posteriorem propositionem; huiusmodi responso e satis
bona.

Dei etiam qd hanc eoz etiam propositionem deo
Deus vult hanc actionem qd hanc actio existit siue procedit a Deo,
metaphysice loquendo et deum in genere ca foalis, n quidem
foaliter, sed realiter & modaliter, sed a. e. qd licet per huiusmodi
propositionem vere principia intrinseca volitionis Dei libere
assignentur, nimirum actio Dei ad extra e ipsa divina volun-
tas, n th assignantur ea rade qua eandem Dei volitionem consti-
tuunt, qd: qd effectus intrinseca divina voluntatis in recto
sancta cum ipso actione ad extra connotative, e in obliquo accepta
condubuit volitionem Dei liberam, per illam a. propositionem
deo Deus vult hanc actionem e. qd hanc actio existit vel procedit
a Deo, ita assignantur principia constitutiva volitionis Dei li-
berae, ppsinde, ac n divina voluntas in obliquo vel connotative
e actio ad extra in recto sancta eandem volitionem constitueret,
quare recte n bene dixeris coena e tempus respectum cum co-
mestione, qd per huiusmodi propositionem principia coene condi-
tutiva n eo modo assignantur quo illam constituent, sed diverso,
cum ipsa coestio in recto e tempus respectum in obliquo
locum constituat, simili etiam de ca n bene dicitur deo
Deus vult hanc actionem existere qd hanc actio a Deo existit;
qd si dicas etiam quando dicitur deo hanc actio a Deo procedit
qd Deus vult illam a se procedere, per illa verba qd Deus vult
illam a se procedere, n assignantur principia illis qd hanc
actionem a Deo procedere eo modo quo hoc constituent, si-
quidem actionem a Deo procedere dicit in recto actionem quam in
obliquo hoc importat hoc Deus vult actionem a se procedere, ac
pmsinde praedicta propositio in genere ca foalis, est vera non
foaliter sed tm realiter & modaliter. Qd verum e qd dicitur,
nihil-

nihilominus eadem propositio e iuxta eorum modum loquendi,
n. a. hac. dico Deo vult hanc actionem a se procedere. pro hoc
actio ab ipso procedit. Ratio. a. e. qd per illam propositionem
assignatur primum divine libertatis exercitium, per qd se de-
terminat ad ponendam talem actionem, quo cognito illud conqui-
escit nec quicquam ulterius vult inquirere, & ideo talis propo-
sitis censetur vobis e purpuri ides, contra vero posterior
propositio illud n probat, e ex altera parte n se vera in
genere caa factis nisi realiter e. m. d. h. b. r. modo supra expli-
cato, e ideo censetur inutilis e & prater eorum loquendi modum.

Obijciat uto: si volitio Dei libera necessario e
e. r. a. l. i. t. e. r. c. o. m. p. l. e. a. t. u. r. p. e. r. a. l. i. q. u. a. m. a. c. t. i. o. n. e. m. D. e. i. a. d. e. x. t. r. a. s. u. g. g. e. r. e. t. u. r. q. u. a. n. t. i. b. e. t. v. o. l. u. n. t. i. o. n. e. m. D. e. i. l. i. b. e. r. a. m. i. n. d. i. v. i. d. u. a. l. e. m. c. o. n. d. i. t. i. o. n. i. p. e. r. a. l. i. q. u. a. m. p. e. c. u. l. i. a. r. e. m. e. i. n. d. i. v. i. d. u. a. l. e. m. a. c. t. i. o. n. e. m. a. d. e. x. t. r. a. i. n. t. n. e. c. e. s. s. a. e. e. t. a. s. s. i. g. n. a. r. e. s. e. m. p. e. r. a. l. i. q. u. a. m. v. a. r. i. e. t. a. t. e. m. r. e. a. l. e. m. r. a. t. i. o. n. e. m. D. e. i. v. o. l. u. n. t. i. o. d. i. c. e. t. u. r. t. e. r. m. i. n. a. r. i. p. o. t. i. u. s. a. d. h. o. c. o. b. i. e. t. u. q. u. o. n. i. a. d. a. l. i. u. d. s. e. d. h. o. c. e. f. a. l. s. u. m. e. M. a. i. o. r. v. i. d. e. t. u. r. p. e. r. s. e. p. a. t. e. r. e. M. i. n. o. r. p. t. b. q. d. D. e. u. s. p. o. t. u. i. t. v. o. l. l. e. p. r. o. d. u. c. e. m. u. n. d. u. m. v. g. e. x. a. l. i. o. f. i. n. e. a. c. c. i. d. e. n. t. a. l. i. v. e. l. e. x. t. r. i. n. s. e. c. o. d. i. v. e. r. s. o. a. b. i. l. l. o. q. u. e. m. d. e. f. a. c. t. o. m. u. n. d. u. s. p. r. o. d. u. c. t. u. s. e. t. t. h. n. i. m. u. n. d. u. s. f. u. i. s. s. e. t. a. D. e. o. e. x. a. l. i. o. f. i. n. e. v. o. l. u. n. t. n. u. l. l. a. e. t. v. a. r. i. e. t. a. t. e. e. x. p. a. r. t. e. m. u. n. d. i. r. a. t. i. o. n. e. c. a. u. s. d. i. c. e. r. e. t. u. r. v. o. l. u. n. t. e. x. t. a. l. i. f. i. n. e. s. e. d. e. o. r. u. m. m. o. d. o. s. e. h. a. b. e. r. e. t. s. i. c. u. t. n. u. n. c. e. n. i. l. m. i. n. u. s. v. o. l. u. n. t. i. o. D. e. i. l. i. b. e. r. a. v. e. r. o. d. i. c. e. t. u. r. t. e. r. m. i. n. a. r. i. a. d. m. u. n. d. u. m. q. u. o. t. a. l. e. m. f. i. n. e. m. q. d. t. h. n. u. n. c. d. i. c. i. n. p. t. e. f. a. l. s. u. m. e. q. d. q. u. a. n. t. i. b. e. t. v. o. l. u. n. t. i. o. D. e. i. l. i. b. e. r. a. c. o. n. d. i. t. i. o. n. a. b. u. r. p. e. r. a. l. i. q. u. a. m. a. c. t. i. o. n. e. m. p. e. c. u. l. i. a. r. e. m. e. i. n. d. i. v. i. d. u. a. l. e. m. a. d. e. x. t. r. a. d. i. v. e. r. s. i. a. a. q. u. o. c. u. n. q. a. l. i. o.

R. negando min: ad probandum dico si mundus
productus est a Deo, alium finem diversum ab eo esse, quem de facto
productus est, verum per aliam actionem realem diversam ab ea,
qua de facto Deus illum produxit, fuisse in illo causa pro-
ductus, sed Deus per illam effectum suum ordinare ad illum
finem quia id facit per aliquam actionem, quae ex sua
natura individuali vel intrinseca illum respiciat.

Dices: si hoc est verum, reperiretur actionem qua
Deus de facto creavit hominem fuisse per sealem e. g. u. s. e. m. r. e. c. u. n. d. u. m. m. u. n. d. u. m. s. e. d. h. o. c. e. q. u. o. f. a. l. s. u. m. e. M. i. n. o. r. p. t. b. q. d. t. a. l. i. s. a. c. t. i. o. e. r. a. t. d. e. b. i. t. a. n. a. t. u. r. e. h. o. m. i. n. i. s. S. e. q. u. e. l. a. m. a. i. o. r. i. s. p. t. b. q. d. D. e. u. s. d. e. f. a. c. t. o. p. r. o. d. u. c. i. t. h. o. m. i. n. e. m. a. d. f. i. n. e. m. b. e. a. t. i. t. u. d. i. n. i. s. p. e. r. n. a. t. u. r. a. l. e. r. e. s. p. o. n. d. e. i. l. l. a. h. o. m. i. n. i. s. p. r. o. d. u. c. t. i. o. e. x. s. u. a. e. n. t. i. t. a. t. e. h. a. b. u. i. t. o. r. d. i. n. e. m.

ad beatitudinem supernam, & per consequens eadem productio, Jo 3.
in sua rebus sunt signa alia, cum pax n̄ deberetur nec pot
poni nisi in ordine ad finem supernalem.

¶ Regendo min. e. eius probatōem, neg. e. illum
absurdum sequitur ex eo, qd̄ dicatur productionem hoīs fuisse
supernalem ex fine supernali quem respiciebat, & dico n̄ fuisse
hanc debitam, siquidem neg. pax hoīs fuit debitum a Deo
ordinatur ad finem supernalis beatitudinis.

Dico: qd̄ Deus velle. aliquis negativum v. g.
negatōem productionis mundi vel vniū creaturarum qd̄ diversos
fines, vel huiusmodi diversitas volendi praesertim negatōem pro-
ductionis mundi n̄ pot̄ referri in aliquam actionem diversam,
siquidem tunc nulla proz̄ est actio posita a parte rei sed est
negatō cuiuscumq; actionis ad extra, ratio cuius Deus pot̄ ne-
gatōem productionis vniuersi ordinare ad hanc vel illam finem
in partibus.

¶ Quod Valentini de Henrici sup. 37. n. 88.
sicut in productione rei positivae datur varietas ratioe diver-
se actōis, sic etiam in negatōe rei productae datur varietas
ratioe diversae privationis causalitatis vel actionis, quatenus sup-
ponitur privatio diversae causalitatis positivae quia illa res produci
pot̄, ita ut tot vniū privationes causalitatis vel actionis produci-
bunt rei, quot it motiva adequata aut fines ad quos qd̄ quos
res a Deo n̄ producitur.

¶ Sed contra hanc rationem e. qd̄ quando ali-
qua res n̄ producitur, tunc n̄ soluta e. privatio vniū causalitatis
vel actionis, sed vniū quibz̄ illa res produci pot̄ & ex privatōe
praedictarum vniū actionem colligitur negatōem rei n̄ fuisse
a Deo intentam sive volitam magis qd̄ hanc finem quem qd̄
illum.

¶ Quod e. quando Deus caet sive vult negatōem
aliquam rei, tunc ratioe negatōis causalitatis terminata ad quam
rem, vult eandem negatōem qd̄ vult finem qd̄ quos Deus illam
velle. qd̄, si videlicet nullam ponat actionem ad extra. con-
trarium si Deus velit negatōem rei qd̄ hunc tm finem e. n̄ qd̄ alium,
adhuc e. necessaria aliqua ratio ad extra, ratio cuius Dei volun-
tas terminetur sive determinetur ad ponendam negatōem
qd̄ hunc potis finem quam qd̄ alios.

¶ Obiicit C. B. auxilium gratiae actualis prae-
sistentis, quā Deus praeuenit peccatorem ut efficaciter eliciat
contri-

contribuionem procedit a Deo ex fine contribuionis efficaciter
volito & si actus liber Dei compleitur per actionem extrinsecam,
sequitur actionem, qua produceret illa inspiratio sive auxilium
grae preveniens cum eadem actione identificatum, habere
ordinem sibi intrinsecum ad contribuionem efficaciter volitam,
quem si hic actus qua produceret alia grae preveniens ex fine
contribuionis ineffaciter volita. Sed illa prima inspiratio
in sua entitate talis e, ut cum ipsa non possit coniungi, dissonans
vel carentia contribuionis.

Et negans primam consequentiam obiectionis,
id e, qd auxilium grae actus immediatè procedens actum
contribuionis habet ordinem sibi intrinsecum ad contribuionem
a Deo efficaciter volitam, et proinde si sequitur qd auxilium
grae preveniens immediatè illam procedens ut ex se tale,
ut videtur cum eo non possit coniungi carentia actus contribuionis vel
actus oppositus. Sed si queras quoniam sit actus ad extra quam
importat cogit solitus Dei libera qua Deus efficaciter vult
actum contribuionis in peccatore. Sed huiusmodi actionem debere
necessario e, mediatam ad actum contribuionis e, distinctam ab
actibus illis e voluntatis, in quibus consistit res auxilij grae
efficacis immediatè procedentis actum contribuionis, sicut
hic praedictam actionem e illam qua Deus in instanti, quo
elicitur actus contribuionis, conservat ipsam peccatoris subtram
ex intentione efficacij eiusdem contribuionis. huiusmodi e:
actio sit complecti vel terminare divinam intentionem aut
imperium efficacem, ex quo sequetur alia actio productiva
auxilij proximi grae prevenientis, qua ad actum contribuionis
si intrinsece sed tamen extrinsece sit ordinata, quae modo modum
aut imperat si extrinsece ex sua entitate, sed tamen extrinsece
e ordinata ad finem ipsij actus imperantis, neq; verò hoc talis
libertatem nostram, siquidem ad eam sufficit ut volentes possit
dissonans sive carentiam actus contribuionis aut actum eodem
contribuionis oppositum coniungere, cum ipsi qua se tenent ex
parte actus proximi sive principij proximi consentens vel actus
contribuionis, licet non possit illum coniungere cum principio remoto
eiusdem actus vel consentens.

Ex supradictis colligi potest qd licet actus Dei,
liber necessario importet aliquam actionem externam quae non
possit e ab aeterno, si tamen Deus sit velle aliquid de novo in
tempore qd ab aeterno non volent, quatenus e. quando Deus

produxit primam creaturam v: g. Angelum tunc verum fuit 104.
dicere nunc Deus primo agit ad extra producendo Angelum,
n tñ tunc verum fuit dicere nunc primo Deus vult Angelum
producere, sed verum fuit dicere Deus ab aeterno voluit
producere Angelum in hoc instanti, rñ e, qđ cum voluntas
aut volitio Dei necessaria sit infinite effecta in rñe voliti-
onis; ex eo qđ in tempore est futura actio productiva
Angeli; & eadem actio æquivalenter fuit ab aeterno in ordine
ad hoc qđ volitionem Dei terminavit, sive qđ volitio Dei
necessaria ab aeterno haberet rñem libere volitionis exiden-
tiae Angeli, quatenus Deus ante existentiam & productionem
Angeli potuit facere ea oia que potuisset facere, si per im-
possibile ab aeterno habuisset volitionem ubi superadditam
producendi Angelum in tali temporis instanti, ubi fuisse
v: g. preparare locum & alia huiusmodi ipsi Angelis
creandi tempore sequenti, qđ a. predicta actio productiva An-
geli fuerit ab aeterno æquivalente modo explicato, ita ut Deus
fuerit vere ab aeterno ~~potuit~~ ^{volens} producere Angelum in tali instanti,
potuisset quoque ~~potuit~~ ^{volens} etiam potuisset fieri ab aeterno
volens æquivalenter, quatenus ante existentiam Angeli voluit
potuit facere oia effectus quos potuisset facere si ab aeterno ha-
buisset volitionem creandi Angelum in tali temporis instanti ubi
superadditam: constat imprimis ex illis ad Ephes. 1: elegit nos
ante mundi constitutionem, & quibz manifestum e Deum habuisse
volitionem liberam circa salutem predestinatorum antequam eēt
ulla Dei operatio ad extra, & ideo actio ad extra, qua divina
volitio terminata e ad salutem predestinatorum, vere antequam
esset tunc ab aeterno fuit æquivalenter modo supra expli-
cato. Præterea idem fit qđ si Deus n voluit ab aeterno
Angelum existentiam pro tali tempore, vel hoc optum e, ex eo qđ
Deus n potuit illum velle ab aeterno, vel ex alia rñe. primū
dicit qđ qđ cum Deus ab aeterno cognoverit existentiam Angeli
possibilem in tali tempore, sub rñe boni, & per consequens
sub rñe volubilis questum e ex parte eiusdem existentia
Angeli, si Deus n voluit ab aeterno existentiam Angeli pro tali
tempore, huiusmodi impia n potuisset referri in obitu dei tm in
regnum Deum, atq; ita in Deo committeretur imperfectio, que tm
illi plane regnat. qđ a. nulla alia fuit causa, quam
Deus n voluerit ab aeterno existentiam Angeli in tali tempore,
fit qđ n potuisset assignari & dicendum e Deum ab aeterno voluisse
ea

ea oia qua vult in tempore, ita vt nihil ex nouo velit nec
velle possit in tempore sed ab aeterno si voluerit.

2do colligitur ex dictis diuinam voluntatem
non posse mutari ita, vt velit nunc sed prius volebat vel contra,
nam cum non possit esse decretum nouum Dei sine aliqua mutatio-
ne ex parte obiecti, nec vlla mutatio realis possit incipere, de nouo
esse futura sit ab aeterno non erat futura, si sit voluntas Dei
terminari de nouo ad vllum obiectum aliter quam antea termina-
retur.

Dices: Deus nunc odit Petrum peccatorem
quem prius amabat quando erat iustus sed datur mutatio in
diuina voluntate in circa eundem Petrum, et quidem ita vt
iniciat velle aliquid de nouo sed prius non volebat aut incipiat
odire Petrum quem prius non odibat.

Et in Deo ab aeterno fuisse amorem et odium
circa Petrum ita vt ab aeterno amaueit Petrum pro tempore
quo est iustus, et ab aeterno eandem Petrum odiret pro tempore
quo est peccator, quare cum amor et odium Dei sint circa
Petrum pro diuerso tempore, et amor Dei necessarius connotet
iustitiam Petri, odium vero connotet peccatum eiusdem Petri
pro alio tempore diuerso existens, cogitur, hoc actus amoris et
odii non esse inter se contrarios, ac potius non esse mixtum sed
esse fuerint ab aeterno in ipso Deo. qui vero dicunt actum liberum
superaddere entitati necessarium ipsius Dei aliquam facultatem
illi intrinsecam, quae consistens in ipsa entitate, necessaria
diuinae voluntatis precise sumpta, maiorem hinc difficultatem
in explicanda plenam ratione in Deo non sunt actus contrarii nempe
amoris et odii circa unam et eandem personam.

Tertio colligitur Dei voluntatem non posse suspendere
actum volitionis et nolitionis circa unam et eandem rem vnde
vinculiter acceptam, nam cum libera Dei volitio creandi Angelum
et v. g. nihil aliud sit quam entitas necessaria diuina vo-
luntatis cum actione productiva Angeli et futura, et nolitio
creandi Angelum et sit eadem essentia diuinae voluntatis cum
negatio eius actionis productivae Angeli et futura, et impossibile sit
sed non sit futura actio aliqua productiva Angeli et aut
negatio eius actionis productivae Angeli et, requiritur necessarium
esse vt Deus habeat liberam volitionem aut nolitionem circa An-
geli et existentiam, et consequenter circa quamlibet aliam rem,
cum sit eadem eorum ratio.

Quarto

Quarto ex supradictis colligitur, quod sicut Deus per nullam novam perfectionem vel per nullum pradicatum sibi intrinsecum & formaliter distinctum a reliquis vult rei creata existentiam, sed per illud ipsum, quo vult bonum inextinctum, vult etiam quantum est ex se de bonum creatum, ita etiam nullum bonum creatum amabile, ut ametur & a Deo ^{vult} ut Deus in eo sibi complaceat, requirit novum pradicatum in Deo formaliter distinctum a reliquis, sed Deus per illud pradicatum quo se amat & sibi complaceat amat etiam omnia amabilia creata & in eis sibi complaceat eo ipso quod ponatur a parte rei.

Quinto colligitur, quod licet Deus a sola sua perfectione intrinseca & necessaria, tanquam a sua de omni-
neter libere volens creaturas, non sit sine connotatione contra-
genti alicuius casualitatis nisi denominatur, & ideo denominatio
ab illa perfectione connotatum illud involuente, proveniens
non est necessaria, sicut est effectus actus divini praevisi secundum
se & ab eo connotato sumpta non est illius aut volitio creature,
ita etiam sine eodem connotato non denominatur Deum intelligen-
tem aut volentem contingentem creaturam, & ideo volitio Dei
libera licet sit necessaria secundum id quod dicitur in recto, &
tamen libera & contingens secundum id quod dicitur in obliquo. Ex
his autem obiter habet hoc esse discrimen inter volitionem Dei libe-
ram & volitionem creatam liberam, quod volitio creata secundum
se totam est libera & contingens, contra vero volitio Dei libera
non est libera & contingens nisi secundum complementum per vel
actionem complementivam impotabilem, quod dicitur a, haec est diver-
sitas inter volitionem Dei liberam & liberam volitionem crea-
tam, in hoc tamen conveniunt quod sicut in nostra voluntate nulla
praecedit ratio prior nisi illam determinans ad hanc volitionem
potius quam ad illam, ad adsumptum aliquo ratio inelicans per
se cognitionem proponentem obsequio & nam voluntatis, ita
etiam divinam volitionem liberam nulla praecedit ratio deter-
minans divinam voluntatem ad illam.

Sexto colligitur id per quod Deus est causa, sicut per
principium agendi, de aliquid Deo intrinsecum namque ipsam Dei
perfectionem absolutam & necessariam, id tamen per quod Deus est causa
factus tanquam per viam & casualitatem actualem, non est aliquid
Deo intrinsecum, sed est ipsa casualitatem in tempore posita
quo etiam ut futura sufficit ut divina voluntas intelligatur ab
aeterno terminata ad existentiam creatura futura, siquidem
per

per suam entitatem aeternam connotando causalitatem sibi
intrinsicam & actualis volitio Dei in quam ordinatur
causalitas. Ex his a. colligi potest discrimen inter termi-
nationem scilicet, & voluntatis dicitur ad obiectum, & terminans, scilicet
ad obiectum secundum modum & posteriori respectu veritatis obiecti quae
connotatur, siquidem veritas obiecti ab eodem terminante prae-
ponitur, & vera est ista proportio causalitatis scilicet vera divina ter-
minatur ad tale obiectum quod ipsam habet in se veritatem intelligibilem;
contra vero terminatio divina volitionis ad creaturam volitam
non est posterior respectu existentiae eipdem creaturae, sed nae prior,
siquidem actus divinae volitionis liberae per causalitatem & acti-
onem quam connotat, involvit tribuit existentiam crea-
turae volite.

Septimo colligitur quod licet & omnis divina volitio
libera importet aliquam actionem ad extra, & tamen inde sequitur
omnem volitionem Dei liberam esse efficacem absolute, & simpliciter,
quamvis est. ut volitio Dei libera sit efficax antequam obiectum, eo
quod necessario involvat aliquam actionem ad extra vel negationem
alienius talis actionis, ut tamen esse inefficax respectu alienius
obiecti, nam quando Deus ex affectu inefficaci dandi Petro vigi-
litam aeternam tribuit illi vocacionem & auxilium gratiae, tunc vo-
litio per quam Deus Petro dat huiusmodi auxilium est quidem effi-
cax respectu auxiliorum, & tamen inefficax respectu finis sine gloria
aeterna inefficaciter intenta aut volite ipsi Petro.

Denique colligitur, quod istam omnis volitio Dei
libera terminatur per aliquam actionem ad extra, & idcirco,
necessario omnis divina volitio libera sit executiva alicuius obiecti,
non tamen necesse est ut sit executiva respectu cuiuscunque obiecti per ipsam
voliti, siquidem potest Deus per aliquam actionem realem ponere
gratiam: ut in Petro, cum intentione dandi eidem Petro gloriam,
ita ut eadem actio habet ordinem ad gratiam tanquam ad obiectum
executivae volitionis, ad gloriam vero tanquam ad finem intentum
in productione gratiae, ex quo potest videri unam esse eandem volitionem Dei,
liberam potest habere rationem executionis respectu unius obiecti & rationem
intentionis respectu alterius.

Disputatio III.